

Напрями удосконалення захисту персональних даних в системі інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів

Катеринчук Іван Петрович, кандидат юридичних наук, докторант Державного науково-дослідного інституту МВС України

Сучасний період цивілізаційного розвитку характеризується підвищенням ролі інформаційних технологій у життєдіяльності держави та суспільства. Рівень розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів України сьогодні впливає не лише на стан злочинності в нашій державі, а й на додержання прав і свобод людини та громадянина, на можливість позбавитися від витратних екстенсивних за рахунок впровадження економічних інтенсивних технологій управління, а також на інтеграцію нашої держави у світовий інформаційний простір. Безумовно, останнім часом прийнято низку законодавчих актів, що визначають нові для органів державної влади та місцевого самоврядування орієнтири на шляху розбудови інформаційного суспільства, однак механізм їх реалізації ще не можна вважати досконалим.

Правоохоронні органи України, з метою ефективної реалізації своїх законодавчо закріплених обов'язків, у своєму інформаційному забезпеченні активно використовують ресурс, наданий інформаційними технологіями та телекомунікаційними мережами. Дані, що містяться у інформаційно-аналітичних системах правоохоронних установ та відомств, дозволяють економити, в першу чергу, часовий ресурс, який у правоохоронній діяльності відіграє одну з головних ролей під час виконання службових завдань та функцій. Водночас формування баз даних, обробка та поширення відомостей про осіб без їх відома викликають виникнення проблем, пов'язаних з інформаційною безпекою людини та захистом її персональних даних.

Право на захист персональних даних - це одна зі складових права людини на особисте життя і стосується таких відомостей щодо неї, як прізвище, ім'я, по батькові, адреса, телефони, паспортні дані, національність, освіта, сімейний стан, релігійні та світоглядні переконання, стан здоров'я, матеріальний стан, дата і місце народження, місце проживання та перебування, дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи (за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду, пов'язану зі здійсненням функцій держави або органу місцевого самоврядування) і т. ін., тобто відомостей, за якими ідентифікується або може бути ідентифікована фізична особа [1]. Законодавством України не встановлено і не може бути встановлено чіткого переліку відомостей про фізичну особу, які є персональними даними, в тому числі при обробці персональних даних в інформаційних (автоматизованих) базах даних, у

зв'язку з розмаїттям ситуацій їх оброблення на цей час і з урахуванням змін у технологічній, соціальній, економічній та інших сферах суспільного життя в майбутньому.

Україна зробила величезний крок на шляху до світової демократичної спільноти щодо захисту прав людини на особисте життя та забезпечення прозорості діяльності державних органів. Однак у цій сфері державного управління досі залишилась низка невирішених проблем. У зв'язку з цим, ми б вважали за доцільне внести наступні пропозиції:

1) необхідно доповнити положення пункту 7 частини 2 статті 7 та пункту 1 частини 2 статті 21 Закону України «Про захист персональних даних» [2] позицією стосовно дій органів досудового розслідування в системі правоохоронних органів під час проведення ними розслідування по кримінальних провадженнях;

2) внести зміни до законодавчих актів, що регламентують діяльність правоохоронних органів, з урахуванням чіткого визначення мети обробки персональних даних (наприклад, з метою забезпечення особистої безпеки громадян, захист їхніх прав і свобод, законних інтересів тощо), складу персональних даних, процедури обробки персональних даних з огляду на специфіку обробки персональних даних у сфері правоохоронної діяльності тощо;

3) вжити невідкладних заходів щодо прийняття в усіх гілках правоохоронної системи України відомчих нормативно-правових актів, спрямованих на регламентацію порядку обробки персональних даних у відомчих інформаційних (автоматизованих) системах та базах даних;

4) з метою запобігання створенню умов для зловживання з боку посадових осіб правоохоронних органів України у сфері захисту персональних даних осіб, та забезпечення прозорості їх діяльності, запровадити механізм контролю з боку громадськості за обробкою персональних даних через уповноважений орган з питань захисту персональних даних.

Список використаних джерел:

1. Про доступ громадськості до державної документації та свободу інформації: рекомендація Парламентської асамблеї Ради Європи № 854 (1979) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.medialaw.kiev.ua/Laws/Laws_international/1_17.

2. Про доступ до публічної інформації: Закон України // Офіційний вісник України. - 2011. - № 10. - Ст. 20.